

Με αφορμή το Βαγγέλη Γιακουμάκη

του Αντώνη Σιγάλα

Εδώ και ενάμιση μήνα η ιστορία του Βαγγέλη Γιακουμάκη έχει κινήσει το ενδιαφέρον σε ένα πολύ μεγάλο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας. Η εξαφάνισή του, που αποκάλυψε την προσωπική του ιστορία και τον εκφοβισμό που συστηματικά τού ασκούσαν από τους συμφοιτητές του, προκάλεσε μια ευαισθητοποίηση και μια συλλογική ταύτιση χωρίς προηγούμενο.

Ο συνεσταλμένος, εσωστρεφής νέος, που οι συνομήλικοί του αντιμετώπισαν τόσο σκληρά επειδή δεν ταίριαζε με τα ετεροκανονικά πρότυπα που εκείνοι είχαν στο μυαλό τους και τα είχαν διδαχτεί από τα πρώτα χρόνια της ζωής τους, κάτι θυμίζει σε όλους. Δεν είναι τυχαίο ότι ένας από τους τύπους μπούλινγκ που δέχτηκε ο νεαρός Βαγγέλης, το ζωντανό τζουκμπόξ, είναι από τα χαρακτηριστικότερα καψόνια που γίνονται στο στρατό για να εκπαιδευτούν οι νέοι, από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και έπειτα. Κλείνουν το θύμα σε μια ντουλάπα και πετώντας του κέρματα τού ζητάνε να τραγουδήσει "παραγγελιές", διαφορετικά δεν τον αφήνουν να βγει. Άλλα αντίστοιχα είναι όταν υποχρεώνουν το θύμα σε πολύ κρύες μέρες να πλυθεί με κρύο νερό, η διαπόμπευση μέσα στην ομάδα, το ξύπνημα μέσα στη νύχτα με φωνές ή ξύλο, ή το στυγνό ξυλοφόρτωμα. Όλα γίνονται για την επιβεβαίωση: Επιβεβαίωση της ένταξης σε μια ισχυρή ομάδα, επιβεβαίωση της σεξουαλικότητας, επιβεβαίωση της προσωπικότητας. Οι θύτες της τραγικής αυτής ιστορίας, όταν απειλήθηκαν, έτρεξαν να κάνουν αυτό που ήξεραν για να λύνουν τα προβλήματα που προέκυπταν, όταν δε μπορούσαν να τα λύσουν πλέον με το νταηλικί: Μίλησαν με τον τοπικό βουλευτή και του ζήτησαν να παρέμβει για να μην αποβληθούν από τη σχολή τους, που εξέτασε το θέμα όταν η ιστορία έγινε γνωστή στη διοίκηση, αρκετό καιρό πριν από την εξαφάνιση του Βαγγέλη. Εδώ έχουμε ακόμα μια συλλογική ταύτιση. Η ελληνική κοινωνία κυριαρχείται από τη λογική της ανάθεσης, χρησιμοποιεί "τη δική της φωνή" του τοπικού βουλευτή για κάθε είδους μικρά ή μεγάλα θελήματα, από τη μεταγραφή από το πανεπιστήμιο, στο διορισμό στο δημόσιο, μέχρι ακόμα και την παρέμβαση στη δικαιοσύνη άμα χρειαστεί. Ο τοπικός βουλευτής είναι πάντα εκεί για να φροντίσει τους ψηφοφόρους του, σε ένα πάρε-δώσε που βολεύει και τους δύο. Η ιστορία έγινε γνωστή από τα ΜΜΕ καθώς θεωρήθηκε ότι μπορεί να εξασφαλίσει μεγάλα ποσοστά τηλεθέασης, ενώ τα κανάλια καθημερινά πνίγουν άλλα περιστατικά παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που θεωρούνται αντιδημοφιλή. Οδήγησε επίσης πολιτικούς όπως ο Λοβέρδος, υπεύθυνος του μπούλινγκ που είχαν υποστεί οι οροθετικές γυναίκες, αλλά και τη ΧΑ, να εκδώσουν ανακοινώσεις καταδίκης του μπούλινγκ, προσπαθώντας να οικειοποιηθούν το κύμα διαμαρτυρίας αλλά και το αυθεντικό αίσθημα συγκίνησης. Μετά την τραγική κατάληξη όμως, τι μένει; Μένει η απώλεια της ζωής ενός νεαρού που απομονωμένος από τον κοινωνικό του περίγυρο προτίμησε να πεθάνει παρά να υπομένει άλλο το βασανιστήριο. Μένει και το γεγονός ότι σήμερα η βία, λεκτική και σωματική, είναι το πεδίο επικοινωνίας μιας ολόκληρης κοινωνίας, που τη θεωρεί ηθική και πρέπουσα, μια τιμωρία σε αυτούς που δε συνάδουν με τους υπόλοιπους και αποτελούν εν δυνάμει απειλή για την πνευματική και ψυχική τους υγεία. Μένει όμως και η αυθεντική αντίδραση του κόσμου που με αφορμή αυτή την ιστορία δείχνει ότι αυτό που θεωρούνταν φυσιολογικό δεν είναι απαραίτητα τέτοιο. Αυτή η αντίδραση είναι ευκαιρία για δράση. Δράση που θα απαιτήσει στράτευση, αλλά και υπομονή, γιατί η αλλαγή των συνειδήσεων παίρνει χρόνο και θέλει κόπο. Είναι όμως τώρα η ευκαιρία να δράσουμε όπου ο καθένας μπορεί, όλοι μαζί αλλά και ο καθένας ξεχωριστά, για να μη θρηνήσουμε άλλα θύματα. Γιατί ο θάνατος του Βαγγέλη Γιακουμάκη δεν πρέπει να πάει χαμένος.